

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

10/2002 ročník 12

Setkání, na která se nezapomíná

Snad každý z nás často ve vzpomínkách zavítá do svého dětství a čím je člověk starší, tím častěji. Prožít zážitky si trvale uchováme v paměti, pokud se k nim vracíme. Mnohé zapadlé nebo zapomenuté oživí i kamarádi a přátelé při různých setkáních.

Setkání lidí, kteří dnes žijí v různých končinách světa, bývají o to vzácnější a upřímnější. neboť je spojuje to nejdražší - rodná země a společně prožité dětství.

Jedním z nich jsou setkání rodáků z Kupičova v Kráském Dvoře. Od roku 1997 se v naší škole konala už taková setkání čtyři.

Připravil pro několik stovek lidí takové setkání není vůbec jednoduché. Po první návštěvě pana Václava Kytly v škole mi bylo hned jasné, že škola může pomoci - ať už poskytnutím prostoru, tak i se zajištěním občerstvení.

Na 1. setkání dne 24. května 1997 u příležitosti 50. výročí reemigrace se sešly skoro čtyři stovky kupičovských rodáků, někteří se svými dětmi nebo vnuky. Druhé setkání nenechalo na sebe dlouho čekat. O rok později 9. května 1998 se konalo setkání více jak dvou set rodáků u příležitosti pietní slavnosti uložení prstí z kupičovského hřbitova. Spokojenost účastníků, elán a nadšení organizátorů přispěly k 3. setkání rodáků v Kráském Dvoře 6. dne května 2000 u příležitosti 130. výročí založení českého Kupičova. I zde užest přes 2000 rodáků prokázala chuť lidí se setkat a společně zavzpomínat na rodný Kupičov.

Letošní 4. setkání (4. května) se konalo k několika významným příležitostem - 55. výročí reemigrace 60. výročí tragédie kupičovských Židů, 95. výročí posvěcení základního kamene katolického kostela, 65. výročí příchodu evangelického kazatele Jana Jelínka do Kupičova a 110. výročí připomenutí kupičovské pravoslavné církve v pravoslavném sborníku. Opět ukázalo touhu lidí si společně zavzpomínat a při dobrém jídle se pobavit a zapřávit.

Toto setkání bylo zvláštní i v tom, že rodáci mezi sebou přivítali vzácné hosty - bratry Barenholtzovy, kteří se jako jedni z mála zachránili před holocaustem kupičovských Židů - starší bratr přijel z Izraele a mladší z USA, kde dnes žije. Z USA rovněž přijel Darren King, student Michiganské univerzity, který se zasloužil o osudy kupičovských Židů. Setkání se zúčastnil i Bennie Penzik z Izraele, synovec majitele obchodu s lhotinami v Kupičově.

Všechna setkání byla velmi srdečná a přátelská. Byla doprovázena krásnými výstavami fotografií, dokumentů, pracovních nástrojů a dalších drobností přibližujících život v Kupičově a především účast kupičovských Čechů v bojích 1. a 2. světové války. Tyto výstavy využili i učitelé v hodinách občanské výchovy a dějepisu. Žáci měli možnost si výstavu nejen prohlédnout, ale hlavně si rozšířit vědomosti o životě volyňských Čechů, kteří jsou právem hrdí na svoji lásku k vlasti a Bohu.

Všechna tato setkání spojená s výstavami ve mně zanechala nevšední a hluboký dojem. Uznání patří všem organizátorům - zejména panu Václavu Kytlovi, Jaroslavu Kytlovi, paní PhDr. Miloslavě Žákové, Ludmíle Fňukalové a mnoha dalším, u nichž navíc obdivuji obrovský elán, nadšení a vitalitu, kterou by jim mohli závidět leckterý mladý člověk.

Myslím si, že spokojenost účastníků setkání je pro ně tím největším poděkováním, ke kterému se připojují i já osobně.

Závěrem bych chtěl zcela upřímně ještě jednou poděkovat všem rodákům z Kupičova za nevšední zážitky a jménem žáků za finanční dar 5000 Kč naší škole, který bude použit k další modernizaci počítačové učebny.

V budoucnosti by nemuselo zůstat jen při setkání rodáků, ale dalo by se uvažovat i o setkání žáků a učitelů kupičovské a kránsdvořské školy.

Milan Popule,
ředitel ZŠ Krásný Dvůr

Poděkování panu prezidentovi

Asi před desítky dní, které předcházely 28. říjnu, jsem obdržel dopis s krátkou zpáteční adresou: Prezident republiky. To bylo mělké překvapení - pozvánka na setkání pořádané u příležitosti státního svátku České republiky. Toto pozvání jsem chápal nikoliv jako gesto významného státníka, kterému se končí volební období, ale jako uznání role celé naší komunity reemigrantů od Černobylu, která bez ohledu na dílčí problémy adaptace a integrace ve staronové vlasti, se úspěšně zapojila do jejího ekonomického, sociálního a kulturního života.

V reprezentativních sálech Pražského hradu se sešlo více než dva tisíce hostů: poslanci, senátoři, veřejní činitelé, představitelé vědy, kultury, školství, nevládních organizací, občanských sdružení a spolků aj. Těžko bylo předvídat, zda po udělení státních vyznamenání prezident Václav Havel, s ohledem na malé zdravotní potíže, se ukáže mezi hosty. O tom pochybovali i jeho spolupracovníci, s kterými jsem mluvil. A překvapení bylo tady. Pan prezident s chotí prochází reprezentativními prostranami a vítá hosty. Měl jsem štěstí po 12 letech, kdy na velvyslanectví ČSSR v Moskvě se uskutečnilo naše první setkání s panem prezidentem, zase potkat Václava Havla a vyjádřit jménem všech reemigrantů od Černobylu vděčnost za jeho osobní angažovanost na humanitní akci návratu krajanů na území historické vlasti.

Chápu, že každý z nás má svůj názor na činnost V. Havla ve funkci prezidenta ČSSR, ČSFR a poté i ČR, ale pro nás, krajanů z oblasti Černobylu bude jeho jméno bezpochyby vždy spojováno s návratem do staronové vlasti a nadějí na lepší život.

Pozvání na Pražský hrad vnímám i jako pracovní, protože ve neformálních setkáních jsem měl možnost projednat s poslanci a pracovníky kanceláře prezidenta republiky

problém starobních důchodů reemigrantů od Černobylu a postupy k jeho řešení.

Doc. Boris Iljuk, Csc.,
předseda Rady černobylských krajanů

Je 5. června 2002

V ulici Volyňských Čechů 1017 v Žatci, u cestovní kanceláře Panecse, se k polednímu shromažďují lidé k zájezdu na Volyň. Základní skupina jsou volkoviští rodáci, příbuzní a jejich potomci. Je tomu právě 55 let od doby, kdy se na Volyni připravovali už poslední transportní vlaky s volyňskými Čechy do vlasti. Za tu dobu se na Volyni mnoho změnilo a taková hlavní změna pro ukrajinský lid a také pro Volyň je v tom, že Ukrajina konečně dosáhla výtoužné samostatnosti. Tentokrát za samostatnost přišla mírovou cestou, bez žádného krvavého násilí. Naše cesta ubíhá znamenitě a brzy ráno se nacházíme na polsko-ukrajinské hranici. Pobyt tady na odbojení je poměrně krátký pro jiným rodkům, i když se nedá přirovnávat k přechodu hranic (když jsou všechny potřebné doklady v pořádku) do jiných - západních částí. I toto nepřeměnné zdržování za dvě hodiny skončilo, vyrazíme a ukrajujeme první kilometry po ukrajinské zemi. Jízda po zdejším silnicích nejde tak rychle jako jinde. Ukrajinské silnice jsou totiž nevalné kvality. Velké zdržení pro fidické nastává v městě Lvově, i když jejich fidické zkušenosti jsou značné, jsou tady situace, které zvládají s největším výtupím sil. Velké nesnáze se vyskytnou při špatném nebo vůbec žádném značení silnic. Konečně, po 24 hodinách jízdy, značné unavení, se dostáváme do města Rovna. První oběd z ukrajinské kuchyně je značně zeleninový a také se často dostává na stůl čekanka (hrěčka). Upravuje se tady mnoha způsobů a velice chutná.

V den příjezdu je odpodlene volno a každý ho využije podle svého uvážení. Odpodínek po dlouhé cestě, procházka městem, návštěva blízké tržnice. Ke koupi nějakých věcí je třeba nejprve vyměnit peníze, dolary, za ukrajinské hřivně. Zjistíme, že momentální kurz je 5,30 hřivně za dolar a dost často se mění. Také se připravujeme na další den, kdy se má konat návštěva místa, kde kdysi, před 59 lety, v tuto roční dobu, ještě existovala vesnice Čechy Malin.

Další den jedeme na místo malinské tragédie. Nejprve pokládáme věnec k novému pomníku na českém hřbitově. Urovnáváme věnce a květiny z jiných akcí a loňských návštěv, avšak za malou chvíli je vítě znovu přemístěny. Paní vedoucí zájezdu Marie Pánková vešice podobně vypráví, co se tady tenkrát 13. července 1943 odehrálo. Během výkladu se hlásí nějaký muž. Později se dovidáme, že je novým předsedou obce a že svou funkci převzal teprve před čtrnácti dny. Na můj dotaz odpovídá, že jeho předkové byli Češi a jeho jméno je Myňařik. Pokládáme věnec také na centrálním památníku.

Když se ptáme nového předsedy, kdože je to pohřbený na pravé straně v vchodu centrálního památníku, odpovídá: „Když už bylo jasné v onen osudný okamžik, k čemu se nacisti připravují, vyšlo z lesa za vesnici sedmáct set ozbrojených ukrajinských mladíků a postupovali k vesnici. Na okraji vesnice stál připravený německý kulomet, a když se chlapi, kteří smad přišli s tím, že vesnici ochrání, přiblížili na dostěl, všechny je postřelili. S velkým pohnutím se loučím s předsedou a také s tímto místem, a odjíždíme.“

Další den čeká značnou část účastníků zájezdu do cesty do Volkova - tedy pro některé návštěva jejich rodných míst.

V noci silně přišlo. Máme obavy, že původní cestou z Dubna do Volkova se budeme dostávat jen velmi špatně. Zvolím jsem, po dohodě s fidci, jinou cestu, abychom ze silnice Myhonov-Beresčevo přišli do Volkova od vesnice Rohožno. Byla to velmi dobrá volba, i když to byla cesta o něco delší a příjíždíme do Volkova dříve než jsme očekávali. Čekají nás až ve dvánct hodin, že to tedy máme ještě dost času na procházku vesnicí a také jdeme na hřbitov.

V polodni jsme vyvázní, abychom se všichni odebrali ke školní jídelně, kde bude slavnostní uctívání. Uctívání to bylo se všim všudy. Vitají nás staří i mladí - školní mládež. Dostáváme ukrajinský dort, kterému se říká „korovaj“ a je to dort hlavní ke svatebním účelům. Ten nám je podáván na široké, krásné ukrajinskými motivy vyšvané šerpě. Hraje hudba, děti nám předávají květiny a přednášejí krásné básně, které byly složeny jen k našemu uctívání, zaznívají krátké pozdravné projevy.

Slavnostního obědi se zúčastňují všichni lidé z veškerého dění ve Volkově, nejdelšíhož osobu jsou církevní otec a starosta obce. Zjišťujeme, že i ve Volkově je velmi starosta a je jim žena. Právě ta, která nás v roce 1995 vítala chlebem a solí a stála v čele mládežnické kulturní skupiny. Chce zmínit dění ve vesnici, ale stěžuje si, jaké má s tím potíže a ví, že to bude dost těžké. Je to zřejmě první starostka od doby existence Volkova.

Při obědi na všechno dohlíželi Olga Korničuková. Dbá na to, aby vše probíhalo tak, jak mají v programu a někdy stačí jen znamenat a připravený personál ví, co má dělat. Také ona při obědi pronáší hřejivá slova a věřte, že to jsou slova moudrá, přívětivá, pročitelná a upřímná, že by je ani nejlepší básník nešel lépe.

Ve Volkově zůstáváme na noc. S velkou ochotou si nás berou na ubytování zdejší obyvatelé. Během návštěvy jsem byl několikrát dotáznán, co si myslím, jak se změnila vesnice za těch 55 let? Je to věcnou otázkou od mladších lidí nebo nových přistěhovalců. Čtenlo by se fici pravdu, ale nejde to. Musím obějt ozhavá tématu a přítakávám, že se docílilo nějakého úspěchu, jak si to myslí oni. Pro opravdové srovnání by bylo nutno vidět vesnici jaká byla dříve a jaká je teď. Jenže ti mladí to nezají a pozdější přistěhovalci zase nevědí, jak vesnice vypadala před druhou světovou válkou.

Velmi ozhavá je doba na západní Ukrajině v době německé okupace, na konci války a ještě po ní, ale o tom se s dnešními obyvateli nemá mluvit. Tehdejší boj o samostatnost stá mnoho životů mladých ukrajinských lidí a nejen jejich, ale také obrovské množství lidí všech národností. Byla to doba, kdy vládla nesmyslná teorie, že svobodu pro tamní lid lze získat přes potoky krve. Vyznačují teorii boje pro válečné minomety losrdné likvidování. Ani to nelze dnes probrat.

Natočili jsme dokument o naší návštěvě. Ale mnohých původních budov už nestojí a na místech dřívějších domů a hospodářství stojí dnes něco zcela jiného.

Druhý den našeho pobytu ve Volkově, v neděli, máme za úkol předat osobní dar panu církevnímu otcí. Byly to látky na církevní oděvy - řízy. Děje se tak před ranými hodinami. Také my dostáváme v církvi upomínkový dar - svatý obraz, který bude darován libereckému pravoslavnému kostelu. Libereckému proto, že tamní církevní otec se velkou měrou zasloužil o to, že se nám látek vůbec dostalo.

Po bohoslužbách se jde procesím přes celou vesnici na český hřbitov, kde se slouží zádušní mše - panychida. Na hřbitově pokládáme věnec zakoupený na Ukrajině, avšak stuba s nápisem byla dovezena z Čech. Jako vždy, i tentokrát je český hřbitov upravený. Ta lepší úprava se však týká hrobů a pomníků, které přetřily tu dlouhou a složitou dobu. Ty, co byly nevhodným způsobem zničený, už nahradit a opravit nelze. Nemůžeme ani spolhat na to, že na náš nepřítomnosti hřbitov nebude časem chátrát.

Po obědu na hřbitově je znovu ve školní jídelně společný oběd a zároveň tu čekáme na autobus, který nás má odvézt do Rovna. I dnes jsou na oběd přítomní církevní a občasní činitelé s církevními otcem a starostkou obce v čele, které s námi zůstávají až do našeho odjezdu. Dojevné loučení je dost zdoluhavé i vedomi cestou do Rovna a dvánást set kilometrů dlouhé cesty domů.

Při večeri v hotelu Turiat, kde jsme byli ubytováni, je rozlučkový večer. Je trochu škromnější než při jiných zájezdech. Ráno po snídani nakládáme věci do autobusu, rychle provádíme poslední nutné nákupy a v určenou hodinu má začít cesta zpět. Ale není tomu tak, vyhroutil se problém, protože tu jsou nesrovnalosti s cenou za ubytování. Nebylo nic platné vyjednávat, vše dojednané padá a vedoucí hotelu stojí na svém, že musíme doplatit...

Vedoucí zájezdu paní Marii Pánkové patří naše velké poděkování (neúspěšné vyjednávatí u hotelu nebylo její vinou), za veškerou péči, za její velký um jak rychleji procházet přes polsko-ukrajinskou hranici, kde nikdy neztratil hlavu a ví v nejtěžších a nejrůznějších situacích, jak se zachovat.

Hned na polském území je to jiný pohled kolem silnic a ještě lepší je ten pohled doma, po přejití hranic v časných ranních hodinách v Českém Těšíně. Celou dobu našeho zájezdu nás provázelo pochmurné a dost často i deštivé počasí. Na českém území jako bychom si přivítali s sebou i krásné počasí. Slunce rozlévalo své zlaté paprsky po celém kraji. Poznáváme, o co je to naše země krásnější než jiné!

Jiří Pančí

Osud čtyř volyňských Čechů - ženijních důstojníků - v bojích za svobodu Československa.

Článek přibližuje životní osudek cesty čtyř ženijních volyňských Čechů, kteří v řadách 1.čs. armádního sboru bojovali za svobodu Československa, své staré vlasti.

Jeich osud se naplnil dobrovolným vstupem do čs. zahraniční armády na Volyni. Všichni byli zařazeni k ženistům, zbraní, která vyžadovala od svých příslušníků vysokou kázeň a odbornou znalost ženijních disciplin. Ženíjní úkoly byly

pro tyto mladé chlapce nové a dosud se s nimi nesekali. Byla to stavba mostů na pevných a ploouvících podporech, přeprava přes vodní překážky, stavba a obnova silnic a cest, stavba pozorovatelů a úkrytů, kladení a zvedání vlastních minových polí, stavba a překonávání drátěných zátaras včetně elektrických, manipulace s výbušninami a další a další odhady. Jedním z nejobvůdnějších a nejnebezpečnějších úkolů byl průzkum, vytváření průchodů v nepřístelských minových polích a odhady. Především to vyžadovalo znalost desítek druhů protitankových a protipěchotních min a výbušnin nástrah.

Václav Linha, Josef Balák, Vladimír Veselý a Červený byli bystří chlapi s plným zájmem tyto úkoly zvládnout. Měli ještě jeden společný rys - schopnost věřit jiné. To je také předurčení stát se ještě na frontě důstojníky, veliteli ženijních čet. Po boji u Lucka a přesunu do Besarbie byli vybráni do ženijní důstojnické školy a odesláni do Moskvy.

Moskevská ženijní důstojnická škola byla místem, kde jsem tyto volyňské chlapy poznal. Tvrdí 12 hodinový výcvik ve dne v noci prováděl odlonost a schopnost všech všech volyňských Čechů a Slováků.

A tyto čtyři chlapi obstáli i - když byl každý jiný.

Václav Linha - chlapec střední postavy a výrazné tváře, byl vzorem při plnění úkolů a studiu. Nakonec ženijní důstojníkou školou absolvoval jako první absolutní výtečník. Ze všech předětých hodnocení včtění. Druhý v pořadí včtění byl Ladislav Kozák, tč. žijící ve Švédsku. Třetí včtění byl Miroslav Novák. Všichni při vřazení v hodnostech podporučíků obdrželi od velitele školy náramkové hodinky s novčováním.

Josef Balák - štíhlý, vysoký chlapec, velmi dobrý frekvencant, měl k životu a plnění úkolů jiný přístup než Václav Linha. Život a úkolybral s nadhledem a určitou životní pohodu. V jeho společností bylo vždy veselo.

Vladimír Veselý - vysoký a vážný chlapec, pravý opak Baláka. Ve studiu a plnění odborných úkolů dosahoval již ve škole velmi dobrých výsledků. Byl plně schopem vést a vést podřízené.

Červený - zádučivý chlapec, úkolybral s plnou odpovědností. Byl nám často příkladem při osobním plnění složitých úkolů. Byl zručný a často udivoval svou napádostí a připraveností pomocí jiným.

Po ukončení ženijní důstojnické školy všech 21 volyňských Čechů a Slováků odjelo názeb na frontu. Nastoupili jako velitelé do úžeby nejsložitějších bojů v Karpatách.

A zde se naplnil jejich osud. Podporučík Vladimír Veselý se svoji ženijní četou vedle jiných úkolů odstraní tisícé PT a PP min a výbušnin nástrah. Podíváme se do stroho záznamu válečného deníku 3. ženijního praporu. „29. 10. 1944 padl do minometní palby velitel ženijní četě podporučík Vladimír Veselý a vojín Antonín Svitek. Ranění 2 ženíjní.“ Konec zázpisu ve válečném deníku.

Podporučík Josef Balák obětavě plnil se svoji ženijní četou úkoly, které boj v horách vyžadoval. I jejich četa odstranila a zneškodnila tisícé min různé konstrukce. Zdílo se, že nejtěžší úsek života má tento chlapec za sebou. I jeho osud se však velmi brzy naplnil. Jeho osudem byly nové miny a nástrahy, které nepřítel v Karpatách používal. Rozhodl se proto

znovu proškolení vojáků své čety a snížit tak možnosti ztrát na životech.

Osobovená obec Ladamirová se stala tomuto chlápku osudnou.

Popis uvádějí deník 3. ženijního praporu: „10. 12. 1944 v jednu hodinu výbuch v Ladamirově. Vybuchly PT a PP miny na ubikaci v přítomnosti 6 mužů, 3 těžce zranění a 3 padlí, včetně podporučíka Baláka.“

A to byla tečka v životě tohoto veselého a kamarádského chlápce.

Třetí volýšský chlapec - **podporučík Červený** - dosahoval se svojí ženijní četou pozoruhodných výsledků. Doprovázel útočící pěchotu a tanky. Ve válečném deníku 3. ženijního praporu je často citován jako statečný velitel, který svěřené úkoly vždy splnil. Často se svými chlápky osobně odstraňoval miny a tak byl příkladem statečnosti a odpovědnosti.

Na frontě nepřítel nasadil uvnitř PT kovových min nový nástrahový rozměrově T-Mi-Z-43. Při pokusu desadujících minu - vystrouboval víčko - došlo k výbuchu. Tento nástrahový rozměrově se stal podporučíkem Červenému osudným. 27. 11. 1944 při pokusu desadujících PT kovovou minu došlo k výbuchu. 5 kg trhavín a kov se stavily osudem i proto tohoto mladého volýšského chlápce.

Z uvedených důstojníků jen **podporučík Václav Linha** dovedl svoji četou až do vítězného konce války. Slavnostní přehlídka v Praze skončila jedna etapa života tohoto nadaného chlapce. Zdálo se, že již půjde o mírový život, který si tak zasloužil.

Nebýlo tomu tak. Ještě na Slovensku, Moravě a v Čechách zůstaly statisíce min a nástrah, které způsobují ztráty na životech civilního obyvatelstva a dětí. Pro ženisty válka ještě neskončila. Nastupují frontové jednotky, ale i nově vytvořené k plošnému odminování, aby již konečně nastal mírový život i pro civilní obyvatelstvo. Nastupuje i ženijní četa podporučíka Linhy. Provádí se svojí četou odminování a odstraňuje dalaš tisíce min a různé střeliva. Co říkají stohá slova válečného deníku o činnosti Václava Linhy v tomto období:

„Při úplném odminování prostoru Brdy a Beňsova v červnu 1945 četa podporučíka Linhy odstranila: 375 děl. granátů, 751 ručních granátů, 297 PT min, 150 PP min a 615 nábojů do pancéřovek.“

Nakonec jako zkušený velitel dostává jehden z nejobtížnějších a nejbezpečnějších úkolů - odminovat velké plochy v Dargově ve východním Slovensku. Odminovat místa, kde zuřily rozslahé boje.

A že se naplnil osud i tohoto vítězného ženijního důstojníka, jediného syna. Při zjišťování okraje zaminovaného prostoru našli na tykadla rozměrově šrapnelové miny a po vydání poplaku „Miny, k zemi!“ sám padá na zem. Doveden na zem aktivuje další minu, která vybuchla pod jeho tělem. Tak padl jeden z neobyčejných ženijních důstojníků. Jen památník v Dargově ukazuje na poslední místo tohoto volýšského chlápce.

Čtyři malí ženijní důstojníci, moji kamarádi, padli za svobodu vlasti, kterou nikdy nepoznali. Jim patří naše úcta a památka. *Miroslav Novák*

Publikace o poválečné remigraci

Pěči Masarykovy univerzity v Brně vyšla za podpory Grantové agentury České republiky

monografie doc. PhDr. Jaroslava Vaučлика, CSc., s názvem **Poválečná remigrace a usídlování zahraničních krajanů**. Kniha popisuje nejen obecně, ale i zvláštní problémy návratu českých a slovenských krajanů v letech 1945-1950 do staré vlasti. Popisuje průběh remigrace z jednotlivých zemí střední, východní a jihovýchodní Evropy - Maďarska, SSSR (Volyně a Podkarpatské Rusk), Rumunsko, Jugoslávie, Bulharska, Rakouska, Německa a Polska. Publikaci lze zakoupit nebo objednat za pouhých 25 Kč v prodejní skript Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Poříčí 9/11, 603 00 Brno.

Vzpomínka na poslední dny „řeči pospolitě Polské“ v září 1939

Když začala Polsko-Německá válka, tak hodně Poláků utíkalo směrem na Dubno. Silnice byla ve dne v noci plná autobusů, motocyklů a koňských povozů. Naproti nám zastavil autobus, došla ma nafta a ti, co jeli okolo, jim nikdo naftu neprodal a tak začali shánět povozy. K nám přišli dva polští policajti a u autobusu na ně čekaly manželky s dětmi. Byli to vysocí policajní důstojníci z Vařavy. Jeden z nich tatinkovi řekl: „Hospodáři, zapahajte koně a ovezete nás do Dubna.“ Tatínek měl bolavou nohu a tak se začal vymlouvat, že nemůže. Jeden z těch policajtů se postavil do pozoru, zaslalota a řekl: „Ve jménu pospolitě řeči průshej, vydáte nám Vaše koně a vůz.“ A ten druhý dodal: „My už si kočího seženeme sami.“ Mě bylo líto našich koní a tak jsem tatinkovi řekl, že bych jel já. Maminec se mi návrh nelíbil a začala naříkat, ale tatínek souhlasil a maminec domlouvá, že se ztrá za Dubna vrátím. Ale ze zkušenosti z první světové války věděl, že mě jen tak nepustí. Když jsem kširoval koně, přibíhal se za mnou do maštale a pošeptal mi: „Jak jsem zjistil, mají v úmyslu dostat se do Rumunska, ty však s nima nemešš za hranice. Musíš jim utéct ještě před hranicemi, než by moho být pozdě, ničeho nelituj, nech tam všechno i s bičem. Věhm, že se domá dostaneš, i kdybys měl jít pěšky. U toho autobusu jsme naložili nějaké kufry a nasadili oba policajti, jejich manželky a jejich 2 kluci. Vyjeli jsme odpole dne a do Dubna jsme přijeli večer, protože jsme museli jet v kolonie pomalu. Dubno bylo upcane povozy a přes Surlmenc na nádraží nebylo možné se dostat. Jeden policajť se rozhodl, že půjde na nádraží na průzkum a já jsem zatím dal nárok trochu jetele a všichni jsem se sedě podřimovali. Policajť se vrátil za několik hodin a řekl, že ty lidi, co se tlačí na nádraží, by nepobralo ani dvacet vláků. Okamžitě se rozhodli, že pojedeme směr Křemeneec. Dost těžko jsme se dostali z Dubna, ale ani potom jsme nemohli jet rychle, protože silnice na Křemeneec byla plná běžcův. Kluci se za mnou zakamarádili a řekli mi, že z Křemeneec pojedeme na Tarnopol a potom na Podole, směr rumunské hranice. Těsně před Křemeneec jsme přenocovali a ráno pokračovali směr Tarnopol. Plánoval jsem si, že s nimi pojedou do Tarnopole a potom jim uteču. Když jsme ujeli pár kilometrů, přijel nám naproti Polák na zpodene koni, něco jim řekl a oni poručili otočit zpět. Jeli jsme zpátky směr Křemeneec, ale odbočili jsme na Pačajov a z Pačajova na Brody a pokračovali jsme na Lvov. Asi 20 km od Lvova nás předjel polský policajť na motorce,

zastavil a o něčem se bavili. Potom policajť odbočil doprava a my jsme jeli za ním asi 5 km a přijeli do jednoho většího statku. Po krátké rozmluvě začali vykládat kufry. Převlékli se do civilu a měli propustili. Od kluků jsem se dověděl, že silnice na Dubno je plná sovětských tanků. Jeli jsem polními cestami a občas jsem se zeptal, jestli jedu dobře k silnici na Berestečko. Věděl jsem, že z Berestečka vede přímá cesta do Mlynova. Chýlylo se k večeru a já jsem měl starost, kde bych mohl přenocovat. Z dálky jsem viděl vesnici a její první budova byla mýln. Zajel jsem na dvůr, seskočil z vozu a šel k obytné budově. Z budovy vyšel člověk a řekl mi naproti. Počítal jsem ho, jestli moho napojit koně a přenocoval u nich na dvoře a on souhlasil. Řekl mi: „Vy jste Čech“ a začal mluvit česky, i když špatně. Poznamet jsem, že je to žid, a požádal jsem ho o něco k jídlu, že mu to zaplatím. Řekl mi, že se něco nájde, a až napojím koně ať přijdu domův. Tam už se mě nečekali, dali mi čaj a buchtu. Byla za skofici a cukrem, moc dobrá, ale na mý byl hlad to buchtu málo. Pani mě nabídl ještě čaj, tak jsem si vzal. Buchtu mi už ale nenabídl, a já jsem se styděl o něco fict. On na mě začal mluvit česky, ale pani navrhl, abychom mluvili polsky, že ona a děti česky dobře nemluví. Měli dvě děti, Kluka asi 10 a děvče tak 16 roků, moc hezké. Po večeri se mě vptávali, odkud jsem a potom mi řekli, že na seně spí už dva polští vojáci, že jsou taky někde od Lucka. Zeptali se mě, jestli bych je svezl, že byli moc unaveni.

Ustlal jsem si na voze a usnul jsem, k ránu mě probudil chlad a tak jsem se začal připravovat na cestu. Hned mě volal do kuchyně na čaj. Šel jsem odhod a viděl na stole tři krajčické chlěba a tři hrníčky na čaj. Na okamžik se vzdánil a přivedl dva polské vojáky. Ten první byl Felix Čižeřský z naší vesnice a hned vytkl: „Jezus“ - a hned začal česky: „Tobe snad nám poslal sám Pán Bůh.“ Já jsem byl také moc rád, že pojedme se mnou o šest starš kamarád a že nepojedu sám. Ten jeho kamarád byl Rosta Jankovský z Jaroslavi, 10 km od nás.

Vypilí jsme čaj, snědli každý krajčické chlěba a já se zeptal, co jsem za všechno důizen. On odpověděl: „Já jsem jen nájmce, ale ten nějaký zlotý, co máte, si schovete na památku, protože už neplatí.“ Poradil nám, přes které vesnice máme jet, abychom se dostali do Berestečka a vyhnuli se Sovětské armádě. Zeptal jsem se, jak jsme daleko od domova a on řekl, že do Dubna je to 170 km a z Dubna 30 km, to je nějakých 200 kilometrů. Ale přes Berestečko je to asi o 25 km blíž. Do večera jsme dojeli k Berestečku, ale to bylo přeplněno sovětskou armádou a tak jsme přenocovali před městem. Felek a jeho kamarád sehnali něco pro koně a kus černoého chlěba pro nás. Ještě za šera jsme ujeli směrem na Tarnovici, protože silnice na Mlynov byla přeplněna sovětskou armádou. Do večera jsme dojeli k Tarnovicím. Byl jsem moc unavený, lehl si na vozu a spal jsem až do rána. Průběh jsem se když už vojáci měli koně zapřazené. Cestu z Tarnovnice jsme všichni znali a tak jsme domů dojeli v poledne. Doma bylo živé vítání a hodné radosti, že jsem se vrátil živ a zdráv.

Bíčovský

Oznámení pražského regionu

Členská schůzka regionu Praha v roce 2003: 29. ledna, 26. února, 26. března, 30. dubna,

28. května, 25. června, 24. září, 29. října, 26. listopadu, 29. prosince, vždy od 14.00 hod. ve voj. hotelu Juliska, Praha 6, Pod Juliskou 7.

vedoucí regionu Praha Irena Malinská

NAŠI JUBILANTI...

Region Šumperk

V první polovině roku 2003 se dožívají našeho členové pěkných narozenin:

Anděl Milošlav, 23. 2. 1928 Hruševice, byt. Libina. Brendecká Marie, 17. 2. 1938, Zborov, byt. Nový Malín. Cigl Václav, 19. 1. 1914, Moldava, byt. Libina. Dvořáková Marie, 25. 5. 1928, Terešov, byt. Mařšikov. Hejduková Ludmila, 23. 5. 1922, Certece, byt. Loučná n. Des. Hlavíčková Marie, 4. 5. 1938, Pač, byt. Velké Losiny. Chytilová Jarmila, 12. 6. 1958, Hlinsk, byt. Vítkovice. Jonová Líbuše, 21. 2. 1933, Hlinsk, byt. Vítkovice. Konečná Emilie, 3. 3. 1933, Koryta, byt. Bludov. Koutecká Emilie, 29. 6. 1922, Teremno, byt. Velké Losiny. Kubelová Alena, 19. 1. 1948, Kneruty, byt. Vítkovice. Kuchartková Věra, 21. 6. 1921, Stavětš, byt. Nový Malín. Medvědoва Helena, 16. 5. 1920, Hlinsk, byt. Sternberk. Nováková Marie, 3. 6. 1916, Kneruty, byt. Šumperk. Novomý Rosta, 1. 1. 1928, Rovno, byt. Velké Losiny. Peterková Anastázie, 9. 5. 1922, Kraslino, byt. Praha 10. Procházková Antonie, 7. 4. 1943, Noviny České, byt. Rapotín. ThDr. Křystof R. Pulec, 29. 6. 1953, byt. Praha. Roseř Marie, 2. 2. 1928, Michalovka, byt. Nový Malín. Šimková Emilie, 30. 4. 1922, Hlinsk, byt. Šumperk. Šotolová Božena, 4. 5. 1938, Ozeřany, byt. Nový Malín. Tichá Antonie, 14. 1. 1938, Zborov, byt. Vítkovice. Volf Boris, 13. 6. 1918, Malín č. 1, byt. Loučná n. Des. Vyšecská Františka, 20. 2. 1. 1919, Pokos, byt. Šumperk. Žitný Rosta, 22. 5. 1933, Ledochovka, byt. Vítkovice.

Všem hodně zdraví, štěstí a pohody za výbor regionu přeje
A. Bilková
Členové výboru šumperského regionu přejí všem členům Zpravodaje, aby se jim v roce 2003 splnila všechna jejich přání. Hodně zdraví!

Dračky

Byla asi polovina dne. Jasný zimní den se chýlil k večeru a rudá sluneční koule padala za vysoké sosny na dalekém obzoru jako do krvavé lázně. Po chvíli nebe na západě fialovělo, bledlo a do hlubokých stěpín v jiskřicím sněhu se pokládal hluboký stín. „Bude vítr, bude mráz“ říkalo se v chalupách. Přesto se žehlily jemné blůzky a vlasy se ondulovaly rozpalenými železky. Začínají dračky! I děvčata jdou na „dračku“. Žádná nechce zůstat pozadu, přes nažehlenou blůzku si uváže bílou zásterku. Každý se těší na ten večer, kdy se schází příjemná společnost a je veselo.

Prostorná, příjemně vyočená kuchyně, uprostřed zastavěná stoly se zavějemí neří. Přípravená sedadla se pomalu naplňují ženami a děvčaty. Je tu také řada sedadel pro chlapce. Řada nezbytná, aby dračky byly dračkami.

Babičky a vdané ženy peří derou už za dne. I starší tátové, plní nakaživého humoru, přijdou za svými „děvčaty“. Žádný z nich se nezapomene ohlídit a i na strakatou kočili si uvazují kravaty. Vždyť jsou dračky!

Hospodyně a hospoděře navěser střídá mládež. Do oken zálehá modrá zimní noc, přicházejí chlapi a děvčata. Otevřenými dveřmi pak kuchyní prověje proud čerstvého vzduchu a smí se s vůní laciné voňavky, ale i drahraho parfému. Přípravená sedadla se zaplňují děvčaty. Zaplňuje se i druhá řada sedadel, a to pro chlapce, řada zcela nezbytná.

Plavé, kaštanové i černé copy dívek, spletené na do poloviny, leží na blůžkách přitisknuty miskami k vysokým šadrům. Závěje peří na stolech klesají, v nádobách dýchá pomalu narůstající jemně nadychané kopečky. Mládoctví se ještě svém výkonem vyrovná mamince, teť či babičce, zejména když očí i lokty slouží spíše k vzájemnému dorozumívání než drouání. Ale mládí je život, jemu patří tv pravé dračky!

Proti Lídě sedí obě dcery místního fabrikan-ta, Aninka a Jarmilka. Lída, která už utekla vědu prvních lásek, pilně dře a sleduje tv dvě zbrusu nové dračky, dvě mládečké krasicvice, poprvé přítomné mezi dospělou mládeží.

Zraký všech tří se vzájemně setkaly, dívky se jen lehce usměly a draly dál. Jejich copy, obočí, účesy i blůžky zlehynka pokrývá bílý hús a prách.

Po těch dvou však nepošlivalh že Lída a ostatní děvčata, ale především kluci. Cítili, že jsou ze všech nejkrásnější. Jejich alabastrově bílé pleť prosvětlak kontrastuje s termnými vlasy i obočím a modré oči dotvářejí nezvyklou krásu. Víc než krásu však jim všichni závidí, že chodi do české školy. Jediné dvě z celé vesnice a přitom jejich oděv je nenápadný, naopak skoro skromný. Lída kradmo pozoruje zvláště starší z nich, Aninuku. Musí uznat, že Jarda má vskutku dobrý vkus. Lída už dva roky ví, jak Jarda v Anince objevil hvězdičku na nebi zapadlé vesničky a také se jako objevitel chová. Kuráž, jak právě svéděti jeho práce, Jardovi nikdy nechybí. Přichází jako první mezi nejpeřejšími, i když je jen synem chudé vdovy. Za nim vejduo další dva, tři, pět, deset. Jen co usnadnu, Jarda velí: „Děvčata, zpívat!“

Dračky kolem stolu se zavlní, lehce si odfo-cknou peřička ze svých rtů a rázem se radi, kterou písničkou začnou. „Tu, jak má na konci každé strofy „Kde domov můj“ radi paní učitelová. Ano, ano, ano, souhlasí. Pékně dívčí hlas, zprvu jen slabě doprovázené chlapci, spustí:

*Jak bylo u srdce v daleké cizině,
kde slzy často mou smázejí led.
Mysl má zalitá přes hory k dědině,
kterou už, žel, ach, žel, nespamřím víc.
Izrak můj stále hledí v dál,
kde jsem vždy drahé zanechal.
Účty žádné když nemám,
„Kde domov můj“ si zazpívám.*

*V té tichounké, hájčímek vroubené,
s kapličkou na násvi pod lipama,
v malické chaloupce ze dřeva zroubené,
svalsta chudobná kolébka má,
Dětský ráj chvíli malíčkou.*

*žil jsem tam s otcem, matičkou,
la, kdýž mne mývala,
„Kde domov můj“ si zpívala.*

Oblíbená píseň ještě nikdy nepromluvila k srd-cím tak dojmavě. Všichni kloni hlava, a tu pam se mihne kapnesčík, chlapi poklaňávají. Paní učitelová na chvíli zastavila své ruce a dívá se na divčí ústa. Oči mnohých zas spočínou na ní. Blůzka má z hedvábí, ruce ozdobené prstýny, zlatými hodinkami, na očích brýle se zlatými obroučkami. Je elegantní, krásli celou spole-čnosť, chce je vést a povznést. Miluje vscehen ten zdejší lid, pociťv dobývající chleb upra-covanou rukou bez ozdob a se zhrublou pokožkou. Je tady doma, je součástí zdejší velké rodiny. To ona naučila mládež právě dozpívanou píseň.

Než zpěv dozněl, téměř každické mističko je obsazeno. Za jednou dívkou sedí dva i tři chlapi. Zvlájmě po sobě sládl oceňva, snaži se pošimrat dčvě peřičkem, fouknout ji za vsýchřt, dotknout se jí. Jen za Aninuku a Jarmilku si sednou netroufi nikdo, raději postávají u dveři. Lída, ale nejen ona, s napětím sleduje, zda si Jarda dočká odvahy a na volnou židli púsídena. Smích, důvtýrný šepot...

Z písenné pozístalosti krajaney Věry Hálkové vybral a zpracoval Oldřich Reichrt.

Pokračování příště

DARY na konto SDRUŽENÍ - listopad

Marie Kočková, Zatec - 200 Kč.
Region Domažlice: Marie Zajčková - 100 Kč,
Emilie Tomanová - 100 Kč, Evžen Sebestová -
100 Kč, Evžen Benešová - 100 Kč, Věra
Kabrtová - 100 Kč, Josef Hlaváč - 200 Kč,
Vladimír Souček - 100 Kč, Vladimír Kabrt - 100
Kč, Anna Reháková - 100 Kč, Anezka
Kovářová - 50 Kč, Ing. Vlad. Kabrt - 200 Kč,
Ing. Jaroslav Fiala - 100 Kč.

DARY na konto POVODNÍ

Severomoravský region - 6000 Kč.
Region Moravský Krumlov - 6666 Kč
Předseda regionu ŠČVP Moravský Krumlov
Alexandr Pichrt děkuje všem dárcům, kteří svou
hřivnou přispěli na pomoc postiženým
povodněm.

Všem dárcům ze srdce děkujeme!

Protože se nezadržetelně blíží Vánoce, chceme ještě popřát všem členům Zpravodaje, aby je prožili v klidu a míru v kruhu svých blízkých, a až se ozve koleda „Narodil se Kristus Pán“, aby tomuto zrakuro opti uveřili.

A do Nového roku nová, ještě krásnější předsevzetí, zdraví a štěstí Vám všem přeje a poděkování příspěvků sobě si žádá Vaše redakce a ČV ŠCVP.

A nakonec Vám opti připomínáme slova básníka J. Vrchlického:

*Můj duch zas tone v blaha moři,
vzdech srdcem táhne hubo -
a zvoný zvěsti, svéta hoře,
Ó Vánoce, ó Vánoce!*

Důležitá upozornění! Jelikož se mnozí dotazy dárců na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje.

Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha. Číslo konta: 000000-1937591369/8000. ŠS spořitelna a.s. - Rybářská 29, Praha 1. Dary můžete posílat i na adresu hospodářský Sdružení: Prosíme Hečusová, Švidníčková 509, 181 00 Praha 8. Prosíme členové, aby nás neupomínali o zveřejnění darů-darů můžeme uveřejnit terpe po obdržení účteného dokladu! Krajané! Neopístejte v žádném případě peníze dárky na adresu redaktorky! Díky za pochopení. Zlástižnosti tjákyají se evidence čtenů - změny adres, přihlášení nových členů - ukončení členství a vsěkdré přápe toho se tjákyá/cizazlejte na adresu: Antonie Kramm, ul. Čermého 513/5, 182 00 Praha 8.

Tižrá: Zpravodaj vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřeby svých členů. Za obsahovounplní odpovádají jejich autoři. Vyžadají jako občanské. Šéfredaktor: Věra Latzelová. Příspěvků nejsou honorováni, nevyžadáné rukopisy se navrácí. Příspěvků zaslejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová, Šlappská 191/6, 100 00 Praha 10. Podáváním novinových zlásek povoleno česká pošta, s.p. odštěpným závodem Praha 6, j. nov. 5400/95 ze dne 8. 8. 1995. Toto číslo vyšlo: 22. 12. 2002